

Karel Nepraš (1932–2002)

Polibek, 1987

Někteří umělci mají charakteristický autorský rukopis, Karel Nepraš k nim svou nezaměnitelností a rozpoznatelností patří. Autor absolvoval pražskou AVU v dobách tvrdého stalinismu v letech 1952-1957. Zde se setkal s Janem Koblasou, Bedřichem Dlouhým a Jaroslavem Vožniakem a roku 1954 založili skupinu (později pojmenovanou Šmidrové) reagující na společenskou realitu dadaisticko-surrealistickými akcemi. Vzдорovali nátlaku doby absurdně laděnými vystoupeními výtvarně, divadelně, literárně i hudebně zaměřenými. Obdobně později v šedesátých letech spoluzaložil Křižovnickou školu čistého humoru bez vtipu, členy byli mj. Jan Steklík, Otakar Slavík, Zbyšek Sion. Karel Nepraš měl kvůli svým neskrývaným politickým názorům v letech 1968 –1989 zakázáno vystavovat a živil se restaurováním. Po změně poměrů se stal velmi uznávaným umělcem a v letech 1992–2002 dokonce působil na Akademii výtvarných umění v Praze jako profesor. Díky svým osobitým dílům se řadí k průkopníkům českého moderního umění a je jedním z neoriginálnějších představitelů české grotesky.

Karel Nepraš se v 50. letech věnoval především kresbám plným černého humoru. Kresba v tragikomicky sarkastickém duchu provázela celý jeho tvůrčí život. Od 60. let se pak začal projevat jako svébytný sochař expresivně drásavých a existencialismem prodchnutých figurálních objektů reagujících na český informel. Svá sochařská díla sestavoval z kovových konstrukcí, drátů, hadiček a jiných banálních materiálů, které doplňoval textilem a povrch pak přetíral často agresivně červenou barvou. Jeho *Moroa* či *Velký dialog* (1966) patří k vrcholům českého sochařství té doby – šlachovité figury, které provokují svou groteskní naléhavostí, naplňují šmidří estetikou parodie a divnosti, ale rezonuje v nich i generační pocit životní absurdity až bezvýchodnosti. V 70. a 80. letech do jeho asambláží přibyly další nesochořské materiály – stavební armatury, vodovodní trubky, železná péra, šrouby, nádoby, gumové hadice a různé instalatérské součástky. I v dalších desetiletích rozvíjel Nepraš svoji typickou estetiku asambláží tvořených z různých technických materiálů a objektů, později kromě kovu využíval také kameninové roury a elektroporcelán. Autorovu závěrečnou tvůrčí etapu z přelomu tisíciletí představovaly monumentální litinové postavy a figurální kompozice.

Polibek pochází z roku 1987 a naplňuje všechny výše zmíněné styčné body Neprašovy tvorby. Jeho oblibu v absurditě, recesi, nadsázce, grotesce, sarkasmu, expresivní deformaci, spontánnosti, kombinování materiálů (instalatérské trubky, vodovodní kohoutky, spojky, plastové hadičky, dráty, kovová konvička). Všechny ty zdánlivě nesourodé prvky jsou svařeny, slepeny, omotány fází a natřeny výrazným červeným lakem. Vznikl objekt osobitého humoru, který se sarkasmem Neprašovi vlastním vskutku originálně představuje něžný a láskyplný moment políbení dvou bytostí. Zvláštních, divných, ale milujících se až za hrob svých snad stažených kůží a setrvávajících v nepřestávajícím polibku již více než třicet let.

Karel Nepraš (1932–2002)

Kiss, 1987

Some artists have a characteristic signature style, and with his unmistakable and instantly recognizable works Karel Nepraš is one of them. Nepraš attended Prague's Academy of Fine Arts in 1952–1957 during the harsh Stalinist years. Here, he met Jan Koblasa, Bedřich Dlouhý, and Jaroslav Vožniak, who came together in 1954 to found an art group (later called "Šmidrové") that responded to social reality with Dadaist-surrealist art actions. The group's members resisted the era's pressures through absurdist art, theater, literature, and music. In a similar vein, in the 1960s Nepraš co-founded the Crusaders' School of Pure Humor Without Jokes, whose members included Jan Steklík, Otakar Slavík, and Zbyšek Sion. Due to his undisguised political views, Nepraš was banned from exhibiting in 1968–1989 and was forced to earn a living through art restoration. After the Velvet Revolution, he became a highly respected artist and even taught as a professor at the Academy of Fine Arts from 1992 to 2002. His distinctive works rank him among the pioneers of Czech modern art and make him one of the most original representatives of the "Czech grotesque."

In the 1950s, Nepraš mainly created drawings full of dark humor. In fact, he produced tragically sarcastic drawings throughout his career. In the 1960s, he emerged as a distinctive sculptor of expressively disturbing and existentialist figural objects that showed the influence of Czech informel. He constructed his sculptural pieces from pieces of metal, wires, tubes, and other everyday materials, to which he added textiles before painting their surfaces, often in an aggressive red color. His *Moroa* or *The Great Dialogue* (1966) rank among the best Czech sculptures of the era – sinewy, provocative figures with a grotesque sense of urgency that reflect the Šmidrové group's aesthetic of parody and strangeness while resonating with his generation's sense of the absurdity and hopelessness of life. In the 1970s and 1980s, he began to use additional non-sculptural materials in his assemblages: building fittings, water pipes, iron springs, bolts, containers, rubber hoses, and various plumbing components. Over the following decades, Nepraš continued to develop the typical aesthetic style of the assemblages he made using various technical materials and objects, later expanded to include not just metal but also stoneware pipes and electroceramics. His final artistic period at the turn of the millennium was characterized by monumental cast-iron figures and figural compositions.

Made in 1987, **Kiss** fulfils all the aforementioned aspects of Nepraš's work: his penchant for absurdity, satire, hyperbole, the grotesque, sarcasm, expressive deformation, and spontaneity, and also his use of various materials (plumbing pipes, water faucets, couplings, plastic tubing, wires, metal pots). By welding and gluing these seemingly disparate elements together, wrapping them in tape, and painting the final work in a bold red color, he produced an object filled with a distinctive sense of humor that, thanks to his unique sarcasm, is a truly original depiction of the tender and loving moment of two beings engaged in a kiss – unusual and strange beings who have pledged to love one another beyond the grave, lingering with their seemingly flayed skin in a never-ending kiss for more than thirty years.